



TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA



OBRAZOVANJE U SRBIJI

Stavovi građana o obrazovanju u Srbiji

Jun - Jul 2015

© 2015 Ipsos. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Ipsos Public Affairs

Istraživanje sprovedeno za:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja

Istraživanje sproveo:

IPSOS STRATEGIC MARKETING

Istraživanje je omogućeno sredstvima Švajcarske agencije za razvoj i saradnju, u okviru projekta „Podrška unapređenju procesa socijalnog uključivanja u Republici Srbiji“

Sadržaj

03

Metodologija

14

Obrazovanje

04

Ključni nalazi

38

Visoko obrazovanje

10

Uvod

Metodologija

Ipsos Public Affairs

REALIZACIJA: Prikupljanje podataka obavljeno od 27. juna do 2. jula 2015. godine

UZORAČKI OKVIR: Populacija Srbije 18+

VELIČINA UZORKA: 1007 ispitanika

Troetafni slučajan reprezentativni stratifikovani uzorak

TIP UZORKA: Jedinica prve etape: Teritorija biračkih mesta

Jedinica druge etape: Domaćinstva (SRSWoR – slučajnim korakom)

Jedinica treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva (Kish tablice)

TIP ISTRAŽIVANJA: Omnibus, terenski upitnik prosečne dužine 45 minuta

MESTA ISTRAŽIVANJA: 67 opština iz Srbije, 127 mesnih zajednica, gradske, prigradske i seoske životne sredine

POSTSTRATIFIKACIJA: Po polu, godinama i regionu

±1.45% za pojave sa incidencom od 5%

GREŠKA: ±2.86% za pojave sa incidencom od 25%

±3.31% za pojave sa incidencom od 50% (*marginalna greška*)

KLJUČNI NALAZI (1)

Ipsos Public Affairs

- Građani ne vide obrazovanje kao važan problem sa kojim se Srbija u ovom trenutku suočava. Oni su zaokupljeni egzistencijalnim problemima poput nezaposlenosti i niskog standarda.
- Obrazovanje kao jedan od najvažnijih problema u većoj meri ističu građani sa višim stepenom obrazovanja, kao i građani čija deca trenutno pohađaju fakultet.
- Svaki drugi građanin ističe da je zadovoljan obrazovnim sistemom u Srbiji. U odnosu na prosek, značajno veći broj visoko obrazovanih građana navodi da je nezadovoljno obrazovnim sistemom u Srbiji.
- Kao najveći nedostatak obrazovanja u Srbiji, prema mišljenju građana, spontano se navodi nedostatak prakse, a zatim i loš kvalitet nastavnog programa, nezainteresovanost nastavnog kadra, kao i preopširno gradivo. Pritom, nedostatak prakse kao najveći problem u većoj meri ističu visoko obrazovani, kao i mlađi građani (18-29 godina).
- Građani bez dece u sistemu obrazovanja navode manjak praktične nastave kao najveći nedostatak. S tim se slažu i građani čija deca trenutno pohađaju fakultet, a dodaju i zastareo nastavni program.
- S druge strane, građani čija deca trenutno pohađaju osnovnu ili srednju školu ističu preopširno gradivo i nezainteresovanost nastavnog kadra kao najveći nedostatak obrazovanja u Srbiji.

KLJUČNI NALAZI (2)

Ipsos Public Affairs

- Većina građana dobro ocenjuje kvalitet obrazovnog sistema. Najbolje je ocenjeno osnovno obrazovanje, koje pozitivno ocenjuje dve trećine građana, a najlošije se ocenjuje srednje obrazovanje, koje pozitivno ocenjuje 6 od 10 građana. U ocenjivanju su značajno kritičniji građani iz Beograda.
- Pored toga, građani čija deca trenutno pohađaju fakultet značajno lošije ocenjuju sistem srednjeg obrazovanja.
- Bez obzira o kom delu sistema obrazovanja je reč, visoko obrazovani najlošije ocenjuju obrazovni sistem, s druge strane građani sa nižim stepenom obrazovanja pozitivnije ocenjuju sistem obrazovanja u Srbiji.
- Najveći procenat građana navodi sisteme osnovnog i srednjeg obrazovanja u Evropi kao kvalitetne. S druge strane nešto veći procenat građana navodi sistem osnovnog i srednjeg obrazovanja u Srbiji kao kvalitetne u odnosu na sisteme iz zemalja u okruženju.
- Prema mišljenju građana najveći problemi sa osnovnim i srednjim obrazovanjem u Srbiji su pre svega vezani za sticanje praktičnih znanja kao i „mekih veština“. Takvo mišljenje deli preko polovine građana Srbije.
- Praktična znanja kao problem u značajno većoj meri ističu građani iz Beograda, građani sa visokom školskom spremom, kao i građani čija deca trenutno pohađaju fakultet.

KLJUČNI NALAZI (3)

- Trećina građana ističe da se kvalitet obrazovanja u poslednjih pet godina nije promenio, dok dodatna trećina veruje da je kvalitet obrazovanja u Srbiji danas lošiji u odnosu na period od pre pet godina.
- Visoko obrazovani građani u značajno većoj meri (više od polovine) ističu da je kvalitet obrazovanja u Srbiji danas lošiji u odnosu na period od pre pet godina.
- Svaki drugi građanin veruje da je obrazovanje prioritetna tema za vodeće političke stranke u Srbiji.
- Malo više od trećine građana veruje da uspeh u životu u Srbiji zavisi od obrazovanja. Među građanima sa nižim stepenom obrazovanja se registruje značajno veći broj onih koji veruju da uspeh u životu u Srbiji zavisi od obrazovanja (skoro polovina).
- Čak tri četvrtine građana, s druge strane, veruje da je za prosperitet Srbije najvažnije da nove generacije budu obrazovane. Ovaj procenat je još veći među građanima čija deca trenutno pohađaju fakultet.
- Dok je većina saglasna da je nastavnička profesija jedna od najvažnijih, svesni su da nastavnici nemaju adekvatne uslove ni plate, da ih ne poštuju studenti, te da nisu motivisani za rad.
- Važno je napomenuti da visoko obrazovani građani u značajno manjoj meri (posebno u odnosu na građane sa nižim stepenom obrazovanja) veruju da nastavnici imaju dobre uslove za rad, da su cenjeni u našem društvu, da imaju adekvatne plate kao i da su motivisani da rade svoj posao.

KLJUČNI NALAZI (4)

Ipsos Public Affairs

- Potrebno je istaći, takođe, da se građani čija deca trenutno pohađaju osnovnu školu u nešto manjoj meri u odnosu na ostale slažu sa stavom da nastavnici na kvalitetan način obrazuju i vaspitaju učenike. Dok građani čija deca trenutno pohađaju fakultet u značajno manjoj meri veruju da su profesori i nastavnici motivisani da rade svoj posao.
- Prema mišljenju građana, obrazovni sistem u Srbiji osposobljava nove generacije za rad na kompjuteru, da se služe engleskim jezikom kao i da poštuju ljude drugačijih nacija i kultura. S druge strane, prema mišljenju građana, obrazovni sistem u najmanjoj meri osposobljava nove generacije za preduzetništvo, da praktično primene ono što su naučili u školi, kao i da znaju kako da uče. Visoko obrazovani građani su dosta kritičniji u oceni obrazovnog sistema.
- Građani čija deca trenutno pohađaju fakultet u značajno manjoj meri u odnosu na ostale veruju da obrazovni sistem u Srbiji osposobljava buduće generacije da obogaćuju sebe i svoj život kroz kulturu, kao i da budu preduzimljivi i da imaju orijentaciju ka preduzetništvu.
- Građani veruju da roditelji moraju dosta često da pomažu deci ili plaćaju privatne časove kako bi deca savladala gradivo.
- Građani čija deca trenutno pohađaju srednju školu u manjoj meri ističu potrebu za privatnim časovima kako bi učenici savladali sve što od njih zahteva škola.

KLJUČNI NALAZI (5)

Ipsos Public Affairs

- Svega trećina građana ističe da u njihovom okruženju postoji izuzetno dobra škola. Ovaj procenat je još manji kada su u pitanju građani sa nižim stepenom obrazovanja. Prema mišljenju građana koji u istakli da takva škola postoji u njihovom okruženju - te škole dobrim prvenstveno čini stručni kadar.
- Skoro dve trećine građana veruje da su mladi ljudi koji završe fakultet u Srbiji kvalifikovani za obavljanje posla za koji su se obrazovali. S ovim stavom se u većoj meri slažu građani sa nižim stepenom obrazovanja.
- Odnose na fakultetu i bezbednost dobro ocenjuje većina građana. S druge strane, najmanji broj građana se slaže se stavom da studenti stiču praktična znanja i meke veštine, ali i da profesori korektno ocenjuju studente.
- Važno je istaći da se visoko obrazovani građani u značajno većoj meeri ne slažu sa stavovima da se od studenata traži da s razumevanjem uče gradivo, da studenti na fakultetu stiču “meke veštine”, kao i sa stavom da studenti stiču praktična i upotrebljiva znanja i veštine.
- Kada je u pitanju kvalitet sistema visokog obrazovanja nešto veći procenat građana prednost daje studijama u inostranstvu u odnosu na studije u Srbiji.

KLJUČNI NALAZI (6)

- Kada se razmišlja o tome šta je neophodno za mlade kako bi pronašli posao i zadržali ga – ne prvom mestu se ističu veze i preporuke, dok je prema mišljenju građana najmanje važna univerzitetska diploma.
- Reforme obrazovnog sistema prema mišljenju građana prvenstveno moraju da budu usmerene ka insistiranju na praktičnim znanjima, ali i na način na koji nastavnici, odnosno profesori rade.
- Građani čija deca trenutno pohađaju osnovnu školu u znatno većoj meri u odnosu na ostale ističu kvalitet udžbenika kao oblast u kojoj su promene najpotrebnije.
- Među građanima čija deca trenutno pohađaju srednju školu u znatno većoj meri u odnosu na ostale se registuje stav da je potrebno rasterećenje profesora i učenika.
- Kada su očekivanja o kvalitetu obrazovanja u pitanju, gotovo polovina građana veruje da će za tri godine stanje u obrazovanju ostati nepromenjeno, dok trećina građana veruje da će stanje u obrazovanju za tri godine biti bolji nego danas.



Ipsos Public Affairs

NAJVAŽNIJI PROBLEMI U ZEMLJI

GAME CHANGERS



NAJVAŽNIJI PROBLEMI – prvi pomenuti

Ipsos Public Affairs

Najvažniji problem za građane Srbije predstavlja nezaposlenost. Obrazovanje navodi veoma mali broj građana.



Prvi pomenuti problem

NAJVAŽNIJI PROBLEMI – svi pomenuti

Ipsos Public Affairs

Najvažniji problem za građane Srbije predstavlja nezaposlenost. Obrazovanje navodi veoma mali broj građana.



Svi pomenuti problemi

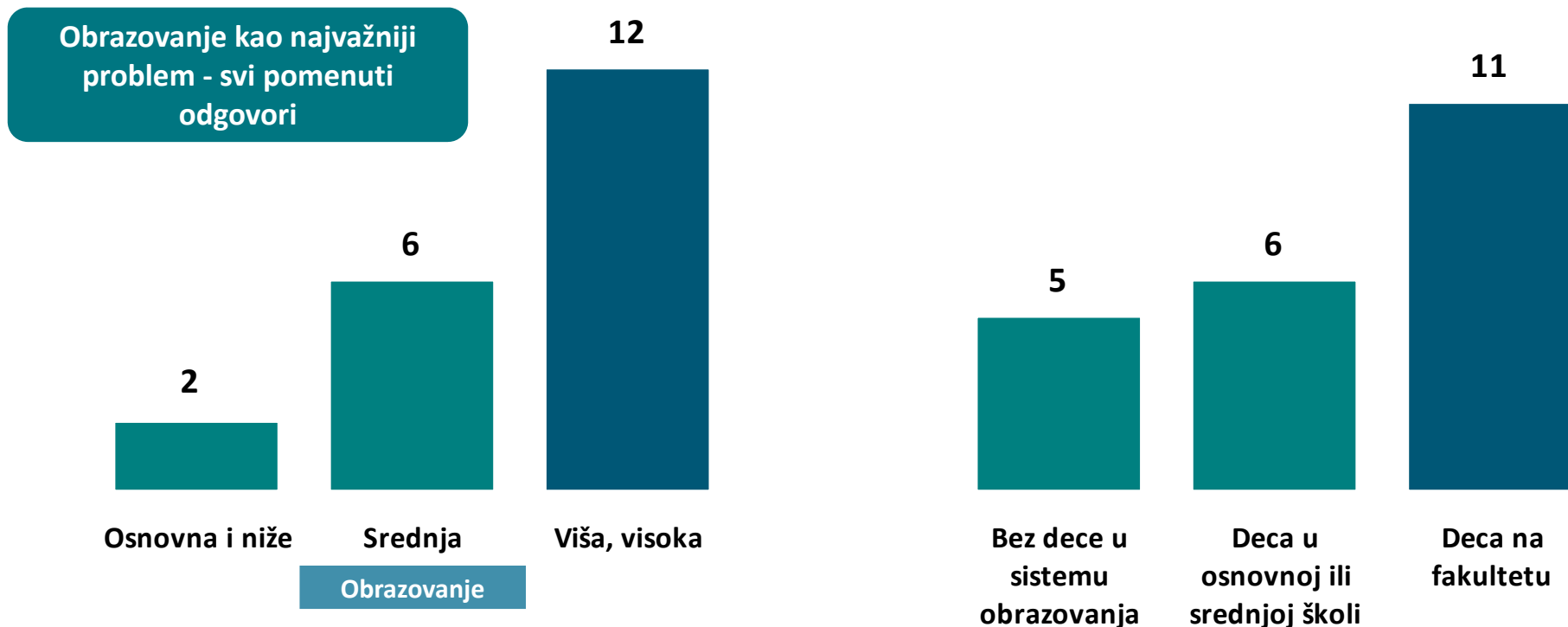
Koji su po vašem mišljenju najznačajniji problemi sa kojim se Srbija u ovom trenutku suočava, problemi zbog kojih ste vi lično najviše zabrinuti?

Višestruki odgovori; Baza: ukupna ciljna populacija

OBRAZOVANJE KAO NAJVAŽNIJI PROBLEM

Ipsos Public Affairs

Građani sa visokim obrazovanjem kao i građani čija deca trenutno pohađaju fakultet u značajno većoj meri ističu obrazovanje kao jedan od najznačajnijih problema u zemlji



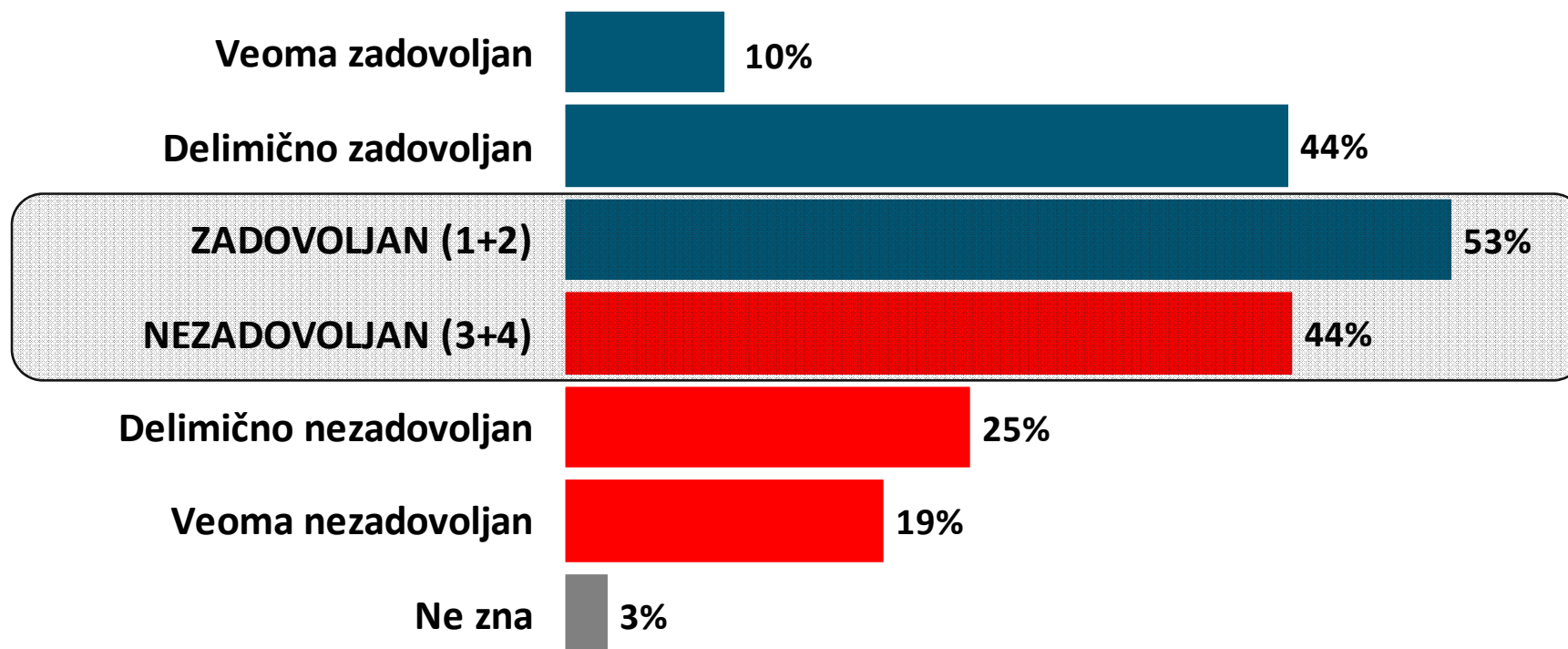


OBRAZOVANJE

Zadovoljstvo obrazovnim sistemom

Ipsos Public Affairs

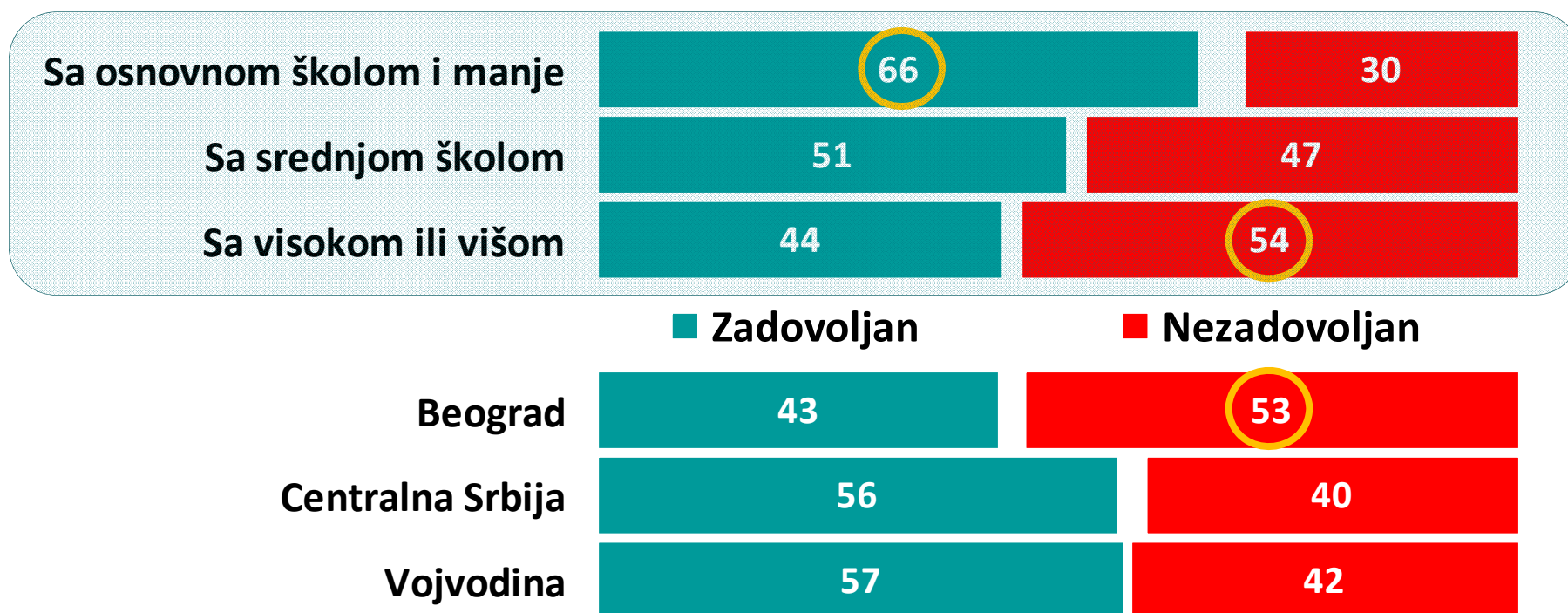
Zadovoljstvo obrazovnim sistemom Srbije izražava svaki drugi građanin Srbije



Zadovoljstvo obrazovnim sistemom

Ipsos Public Affairs

Građani sa višim stepenom obrazovanja kao i građani iz Beograda su značajno više nezadovoljni obrazovnim sistemom u Srbiji



Nedostaci obrazovanja u Srbiji

Ipsos Public Affairs

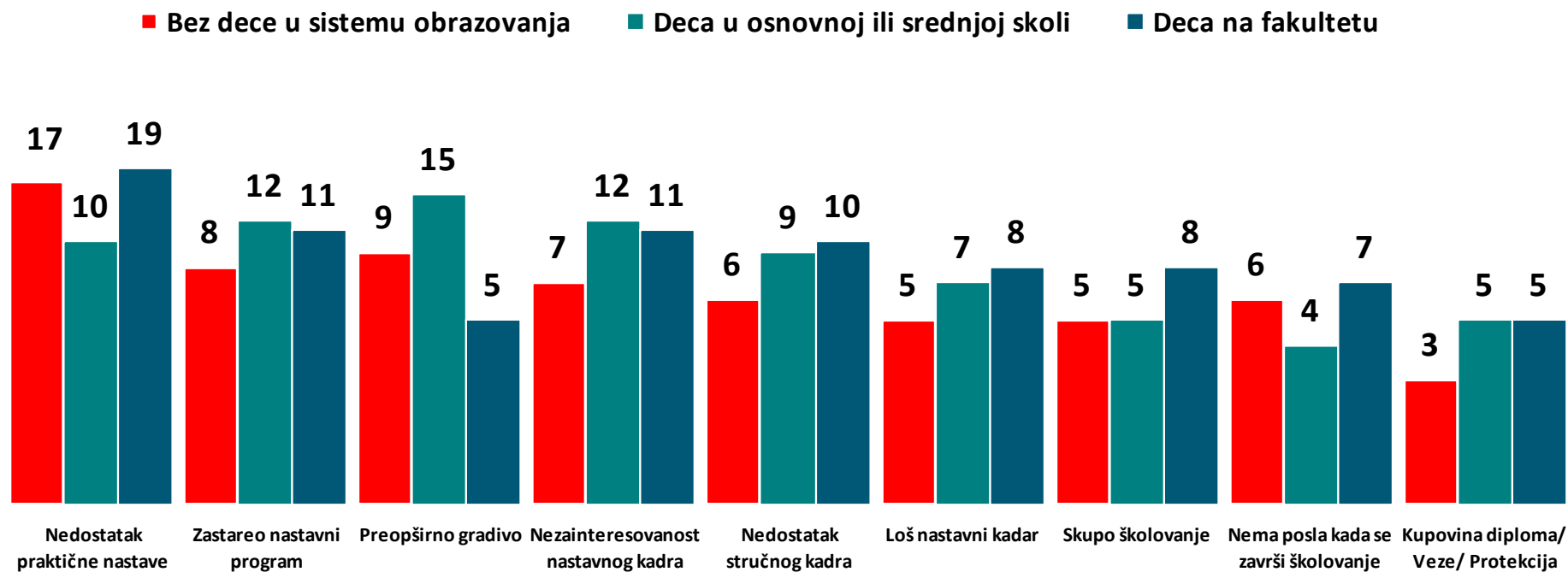
Najveći nedostatak obrazovanja u Srbiji prema mišljenju građana predstavlja nedostatak prakse, a zatim i loš kvalitet nastavnog programa, nezainteresovanost nastavnog kadra, kao i preopširno gradivo



Nedostaci obrazovanja u Srbiji

Ipsos Public Affairs

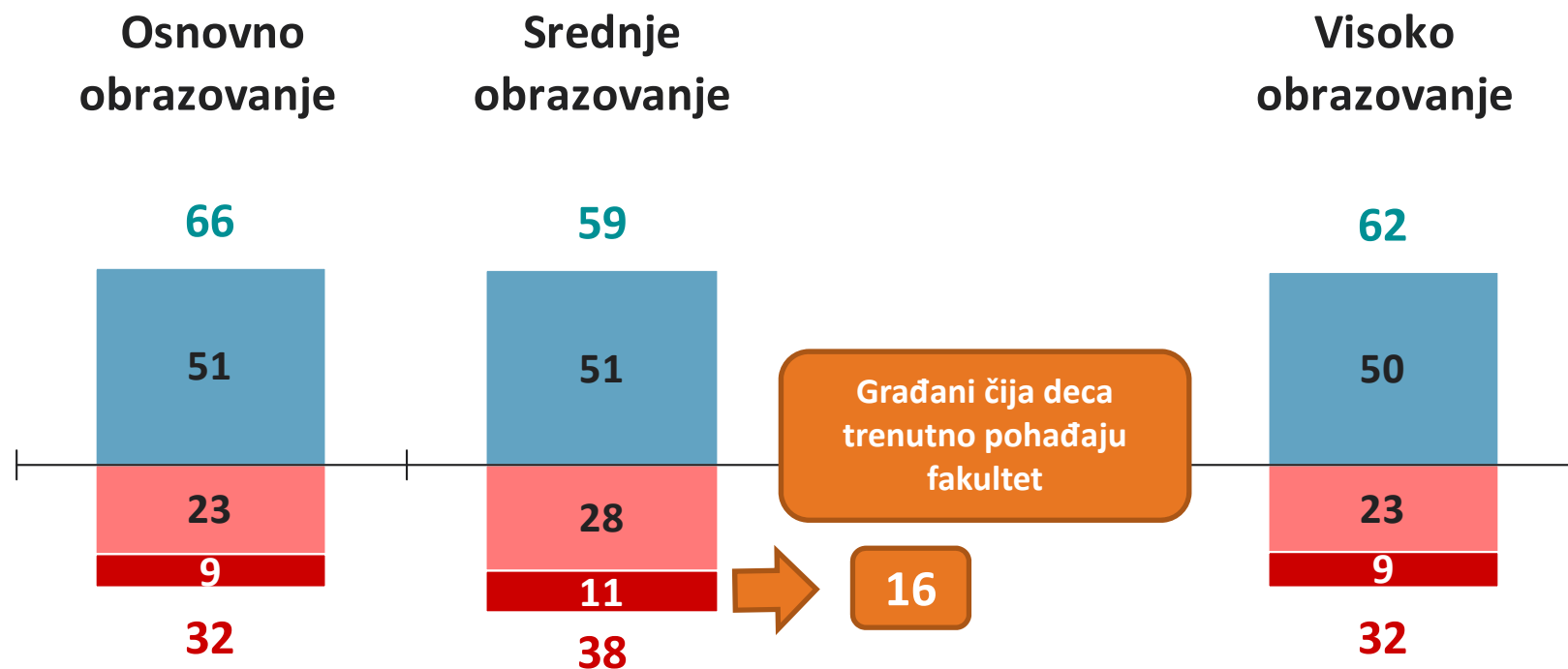
Građani bez dece u sistemu obrazovanja navode manjak praktične nastave kao najveći nedostatak. S tim se slažu i građani čija su deca na fakultetu, a dodaju i zastareo nastavni program. S druge strane, građani čija deca trenutno pohađaju osnovnu ili srednju školu ističu preopširno gradivo i nezainteresovanost nastavnog kadra



Ocena kvaliteta obrazovnog sistema

Ipsos Public Affairs

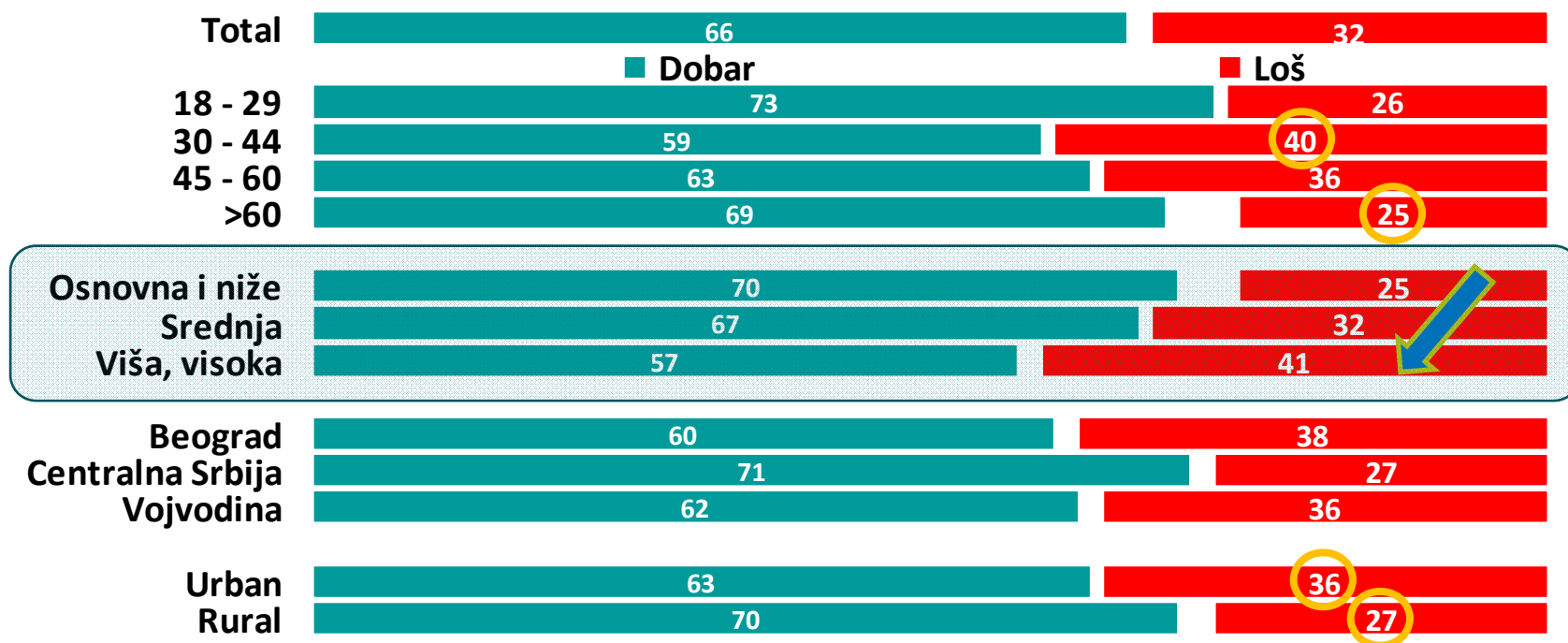
Većina građana dobro ocenjuje kvalitet obrazovnog sistema, Najbolje je ocenjen sistem osnovnog obrazovanja, dok je sistem srednjeg obrazovanja najlošije ocenjen.



Ocena kvaliteta osnovnog obrazovanja

Ipsos Public Affairs

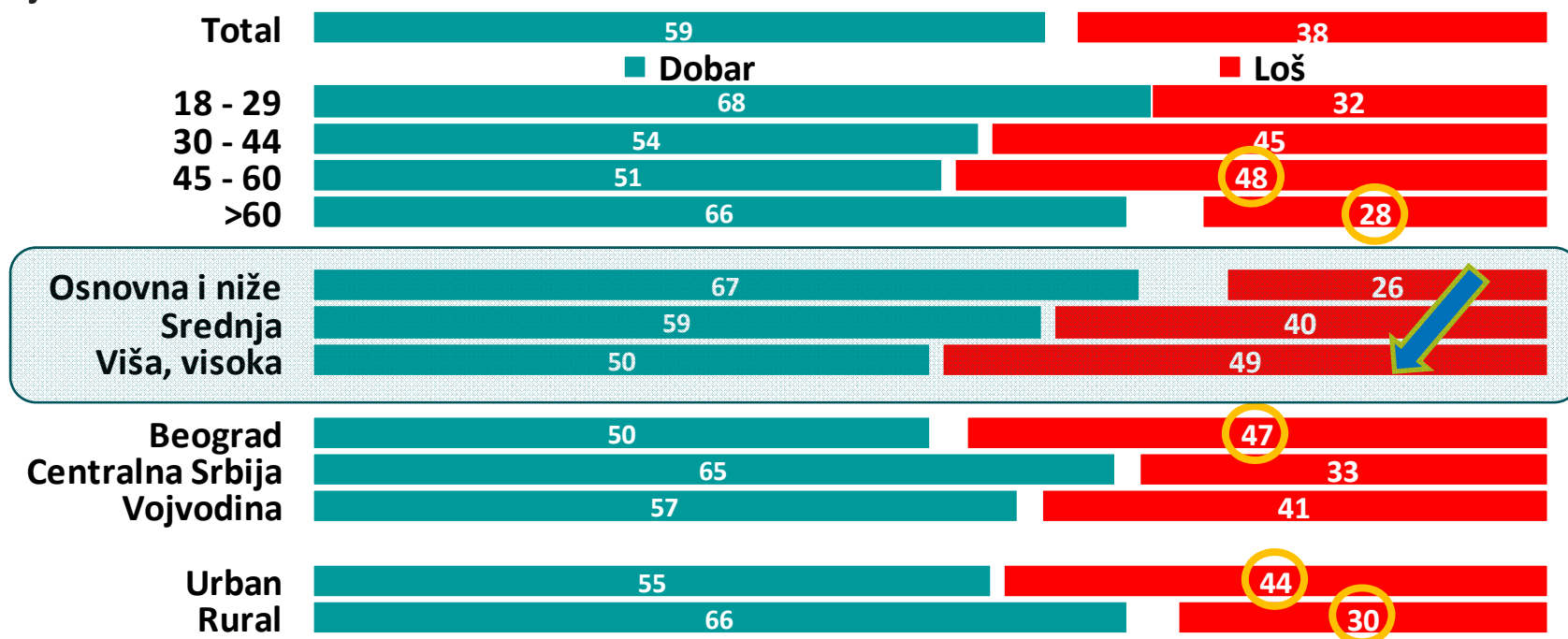
Građani sa višom i visokom školom osnovno obrazovanje ocenjuju lošije nego drugi; takođe građani iz urbanih naselja i građani starosti 30 - 44 osnovno obrazovanje u Srbiji ocenjuju lošije



Ocena kvaliteta srednjeg obrazovanja

Ipsos Public Affairs

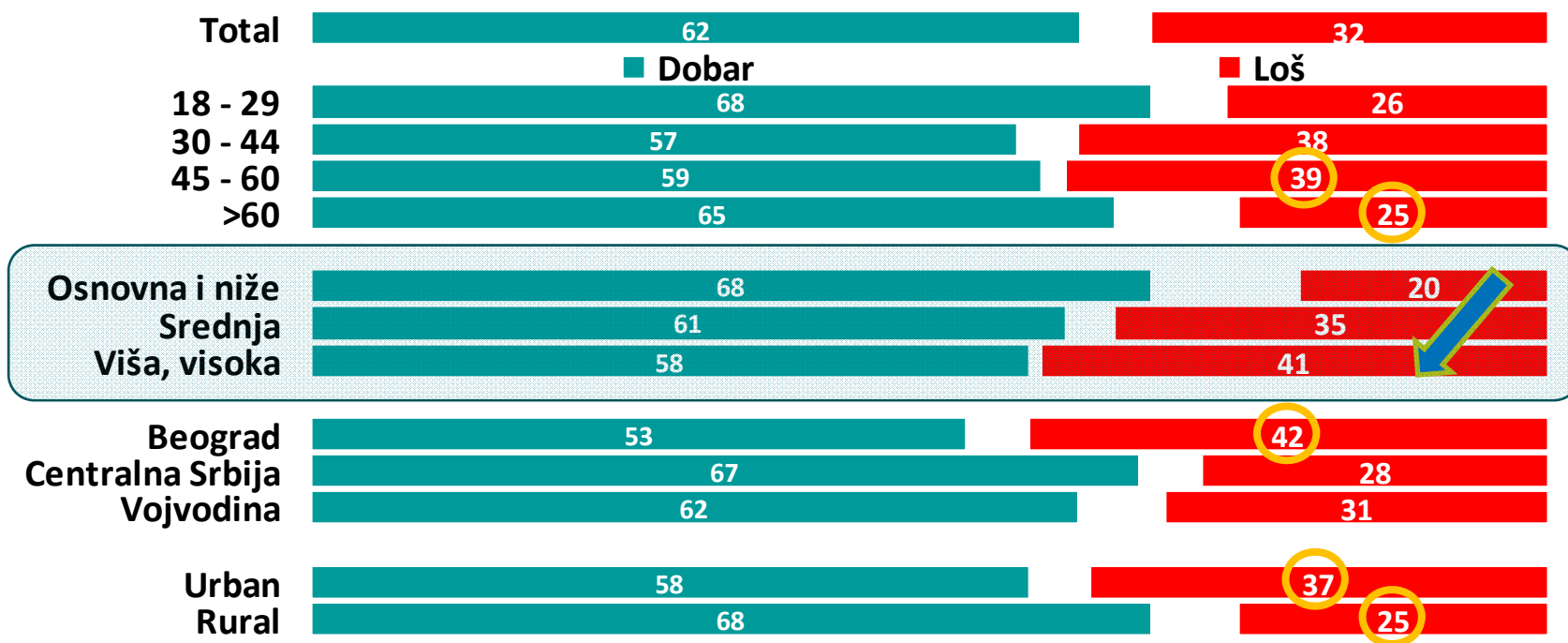
Građani sa višom i visokom školom srednje obrazovanje ocenjuju lošije nego drugi; takođe Beograđani, građani iz urbanih naselja, građani starosti 45 – 60 srednje obrazovanje u Srbiji ocenjuju lošije



Ocena kvaliteta visokog obrazovanja

Ipsos Public Affairs

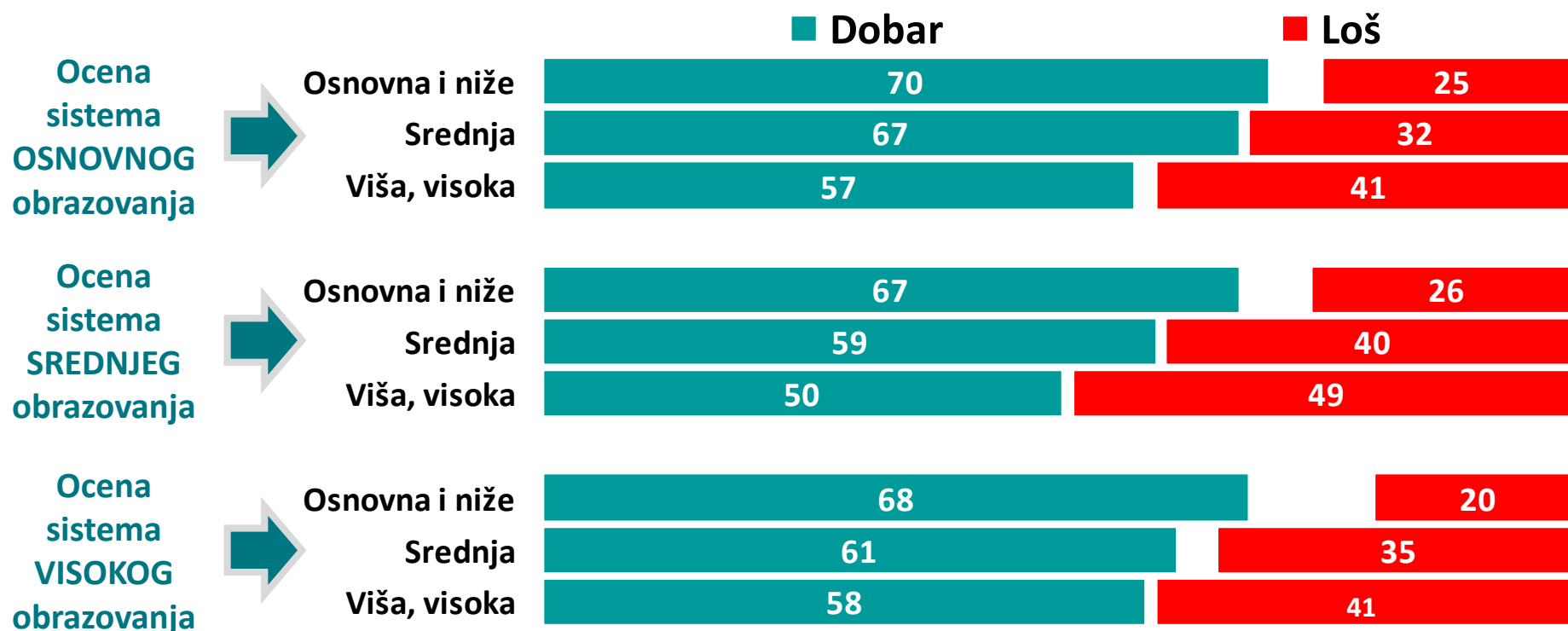
Građani sa višom i visokom školom visoko obrazovanje ocenjuju lošije nego drugi; takođe Beograđani, građani iz urbanih naselja, građani starosti 45 – 60 visoko obrazovanje u Srbiji ocenjuju lošije



Ocena kvaliteta visokog obrazovanja

Ipsos Public Affairs

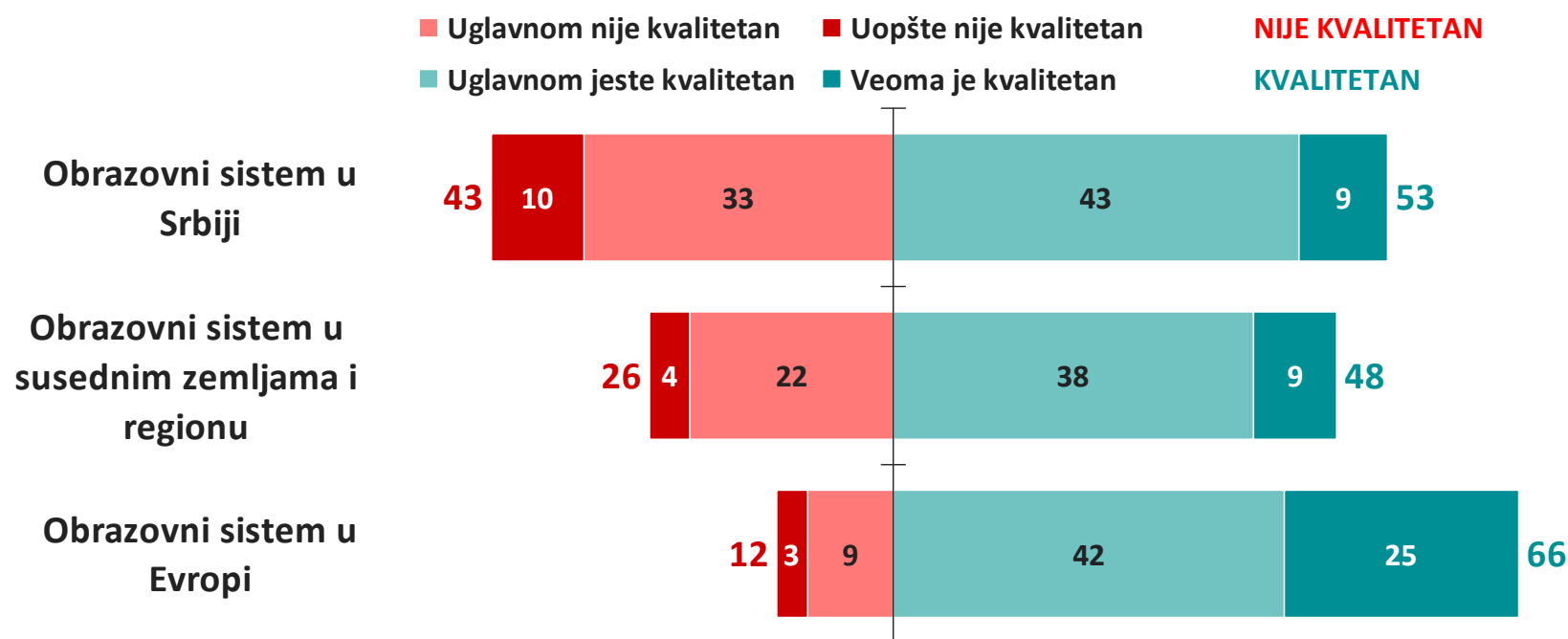
Građani sa višom i visokom školom obrazovanje ocenjuju lošije nego drugi



Sistemi osnovnog i srednjeg obrazovanja

Ipsos Public Affairs

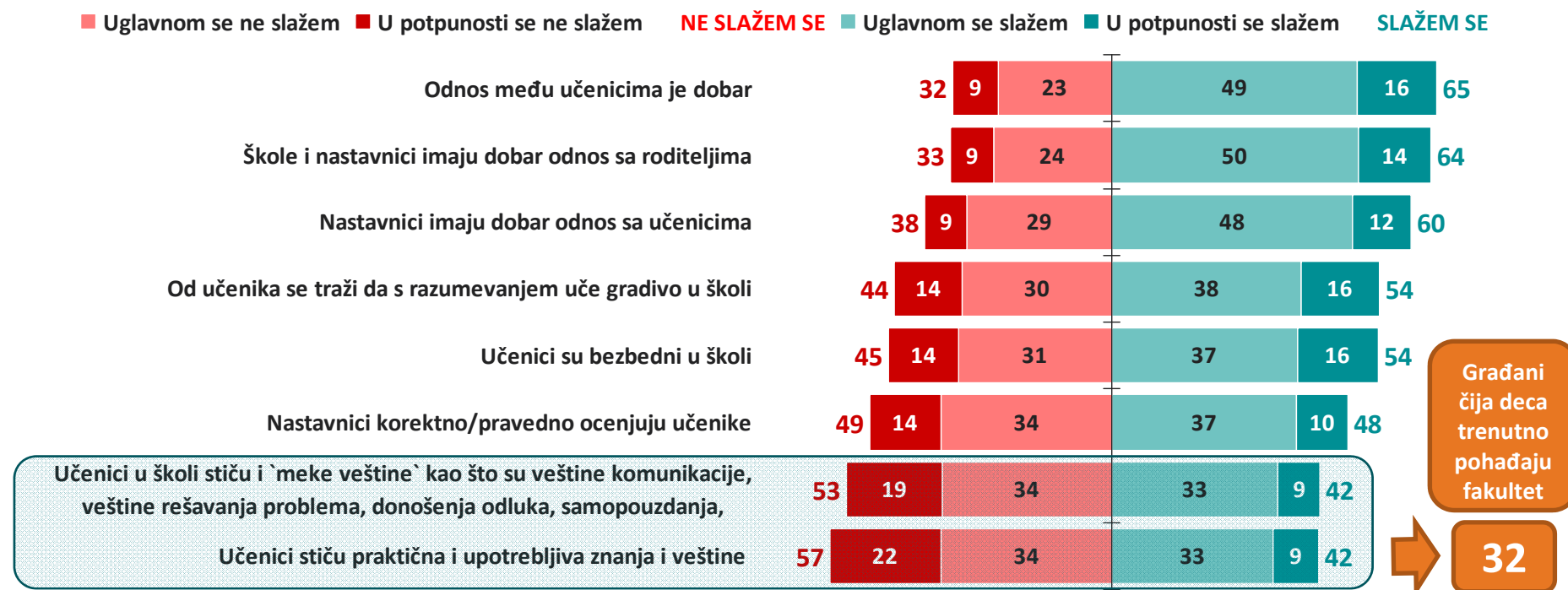
Najveći procenat građana navodi sisteme osnovnog i srednjeg obrazovanja u Evropi kao kvalitetne. S druge strane nešto veći procenat građana navodi sisteme osnovnog i srednjeg obrazovanja u Srbiji kao kvalitetne u odnosu na sisteme iz zemalja u okruženju



Stavovi o osnovnom i srednjem obrazovanju

Ipsos Public Affairs

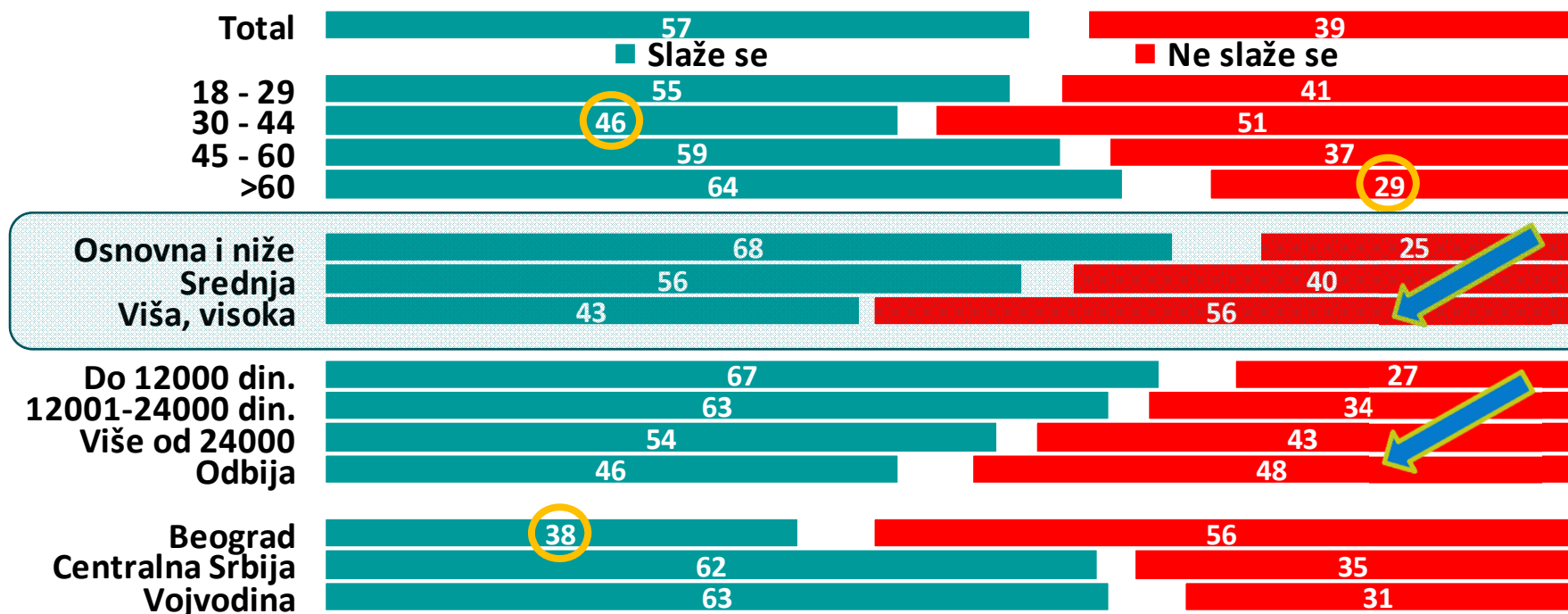
Prema mišljenju građana najveći problemi sa osnovnim i srednjim obrazovanjem u Srbiji su vezani za sticanje praktičnih znanja kao i „mekih veština“.



Sticanje praktičnih i upotrebljivih znanja i veština

Ipsos Public Affairs

Visokobrazovani građani, Beograđani, kao i građani između 30 i 44 godine se u manjoj meri slažu sa stavom da učenici stiču upotrebljiva znanja u školi.



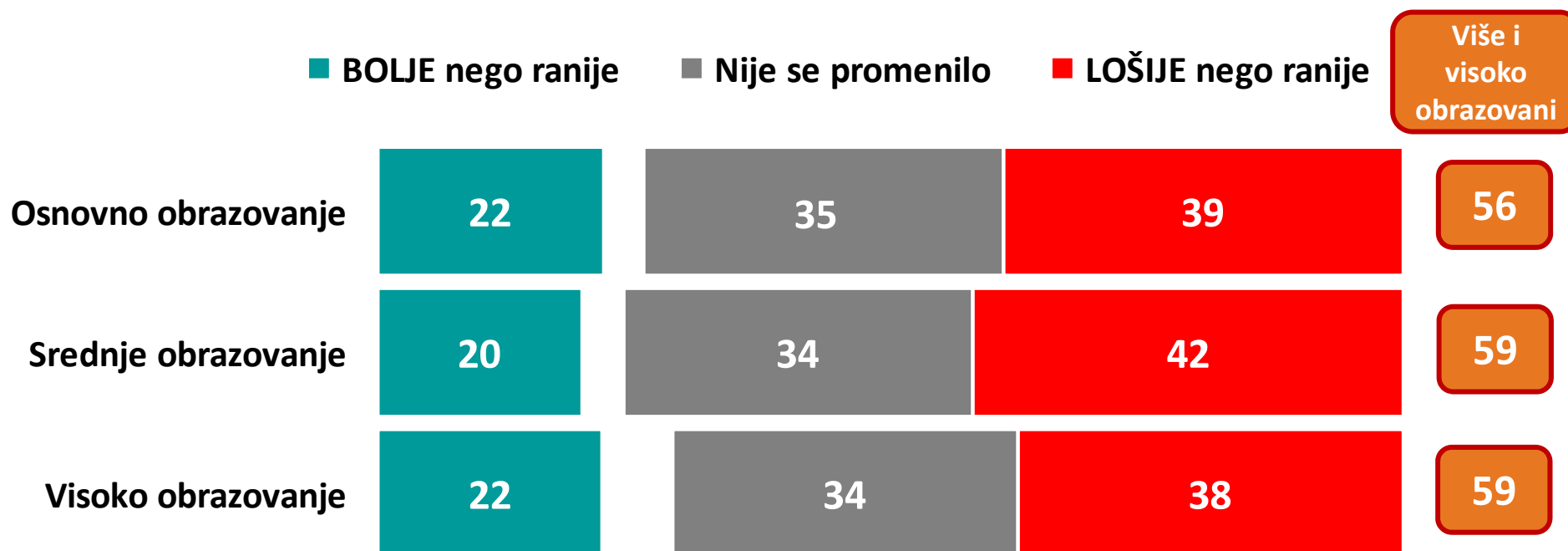
U kojoj meri se slažete sa sledecim tvrdnjama u vezi OSNOVNOG I SREDNJEG OBRAZOVANJA u Srbiji?: Učenici stiču praktična i upotrebljiva znanja i veštine?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kvalitet obrazovanja danas i pre 5 godina

Ipsos Public Affairs

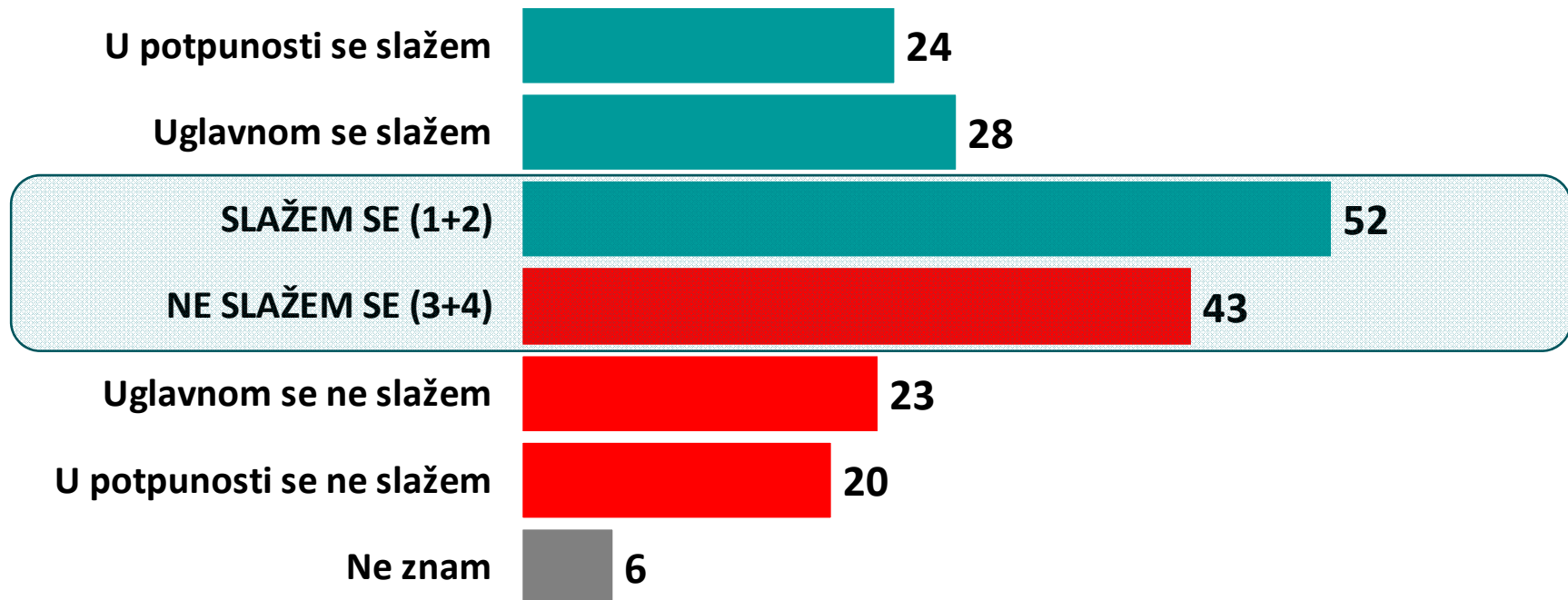
Najveći broj građana veruje da je kvalitet obrazovanja danas lošiji ili da se nije promenio u odnosu na period od pre pet godina.



Važnosti obrazovanja za političare

Ipsos Public Affairs

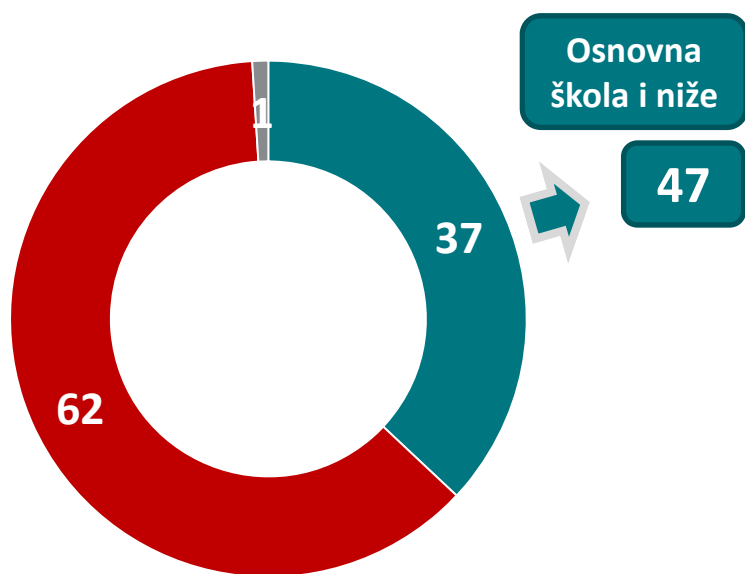
Svaki drugi građanin veruje da je obrazovanje prioritarna tema za vodeće političke stranke u Srbiji



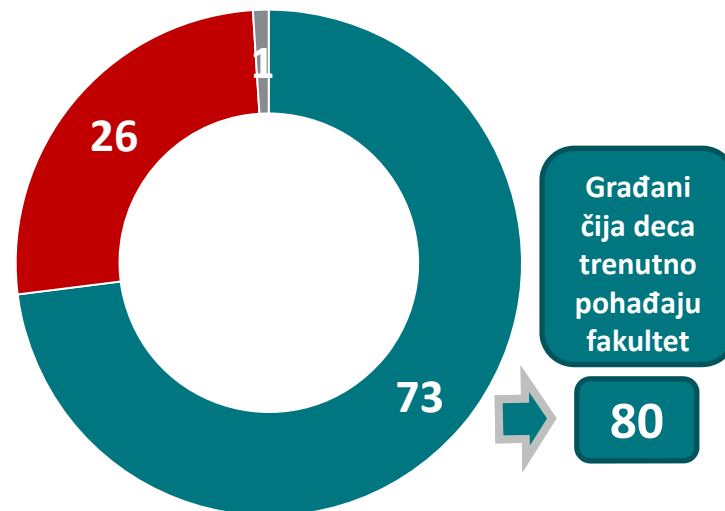
Odnos obrazovanja i uspeha u životu / prosperiteta zemlje Ipsos Public Affairs

Skoro dve trećine građana ne veruje da uspeh u životu u Srbiji zavisi od obrazovanja; dok tri četvrtine veruje da je za prosperitet Srbije najvažnije da nove generacije budu obrazovane

- Za uspeh u životu u Srbiji najvažnije je dobro obrazovanje
- Uspeh u životu kod nas ne zavisi primarno od obrazovanja
- Ne zna



- Za prosperitet naše zemlje najvažnije je da nove generacije dece budu dobro obrazovane
- Za prosperitet naše zemlje važnije su neke druge stvari
- Ne zna



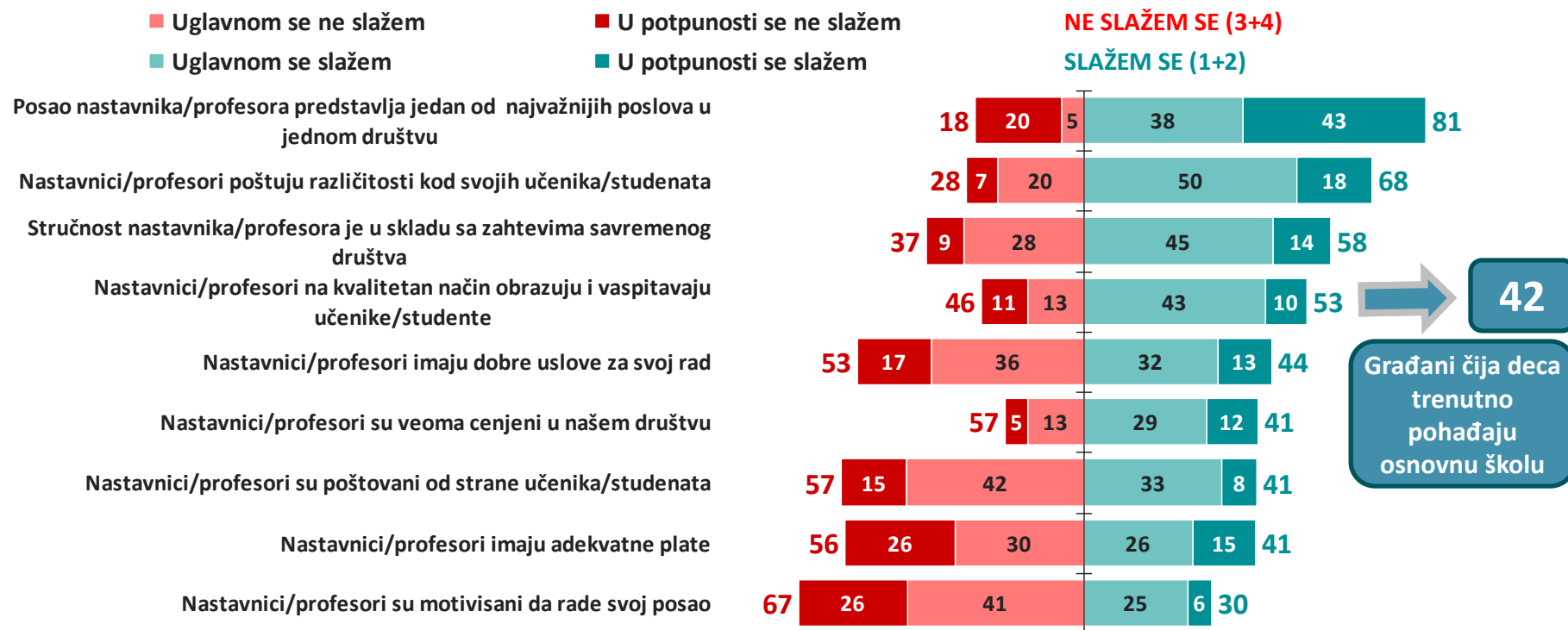
*Neki ljudi misle da je za uspeh u životu u Srbiji najvažnije da se dobije dobro obrazovanje, dok drugi misle da uspeh u životu kod nas ne zavisi primarno od obrazovanja. Koje od ova dva mišljenja je bliže vašem?
Neki ljudi misle da je za prosperitet naše zemlje najvažnije da nove generacije dece budu dobro obrazovane, dok drugi misle da su za prosperitet naše zemlje važnije neke druge stvari. Koje od ova dva mišljenja je bliže vašem?*

Baza: Ukupna ciljna populacija

Stavovi o nastavnicima

Ipsos Public Affairs

Dok je većina saglasna da je nastavnička profesija jedna od najvažnijih, svesni su da nastavnici nemaju adekvatne uslove ni plate, da ih ne poštuju studenti, te da nisu motivisani za rad



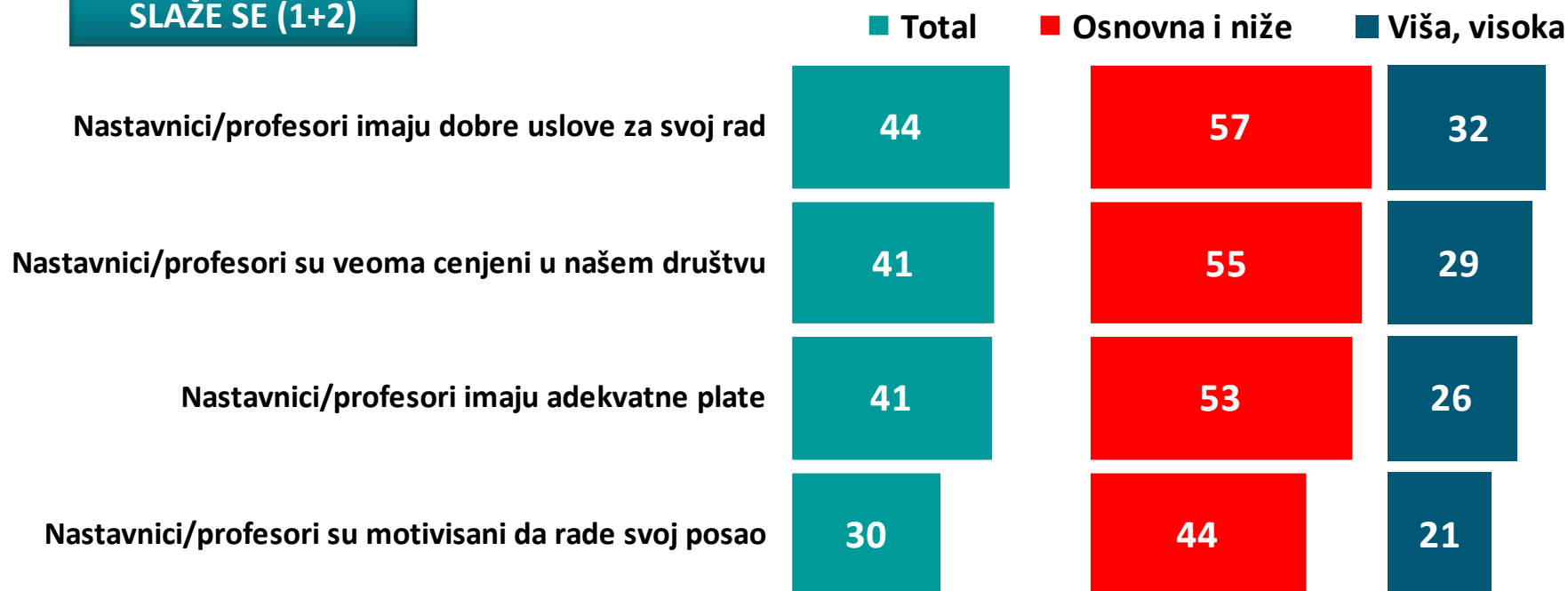
Stavovi o nastavnicima (2)

Ipsos Public Affairs

Visokoobrazovani se značajno manjoj meri slažu sa sledećim stavovima

Kod sledećih stavki postoji statistički značajna razlika između visoko i nisko obrazovanih

SLAŽE SE (1+2)



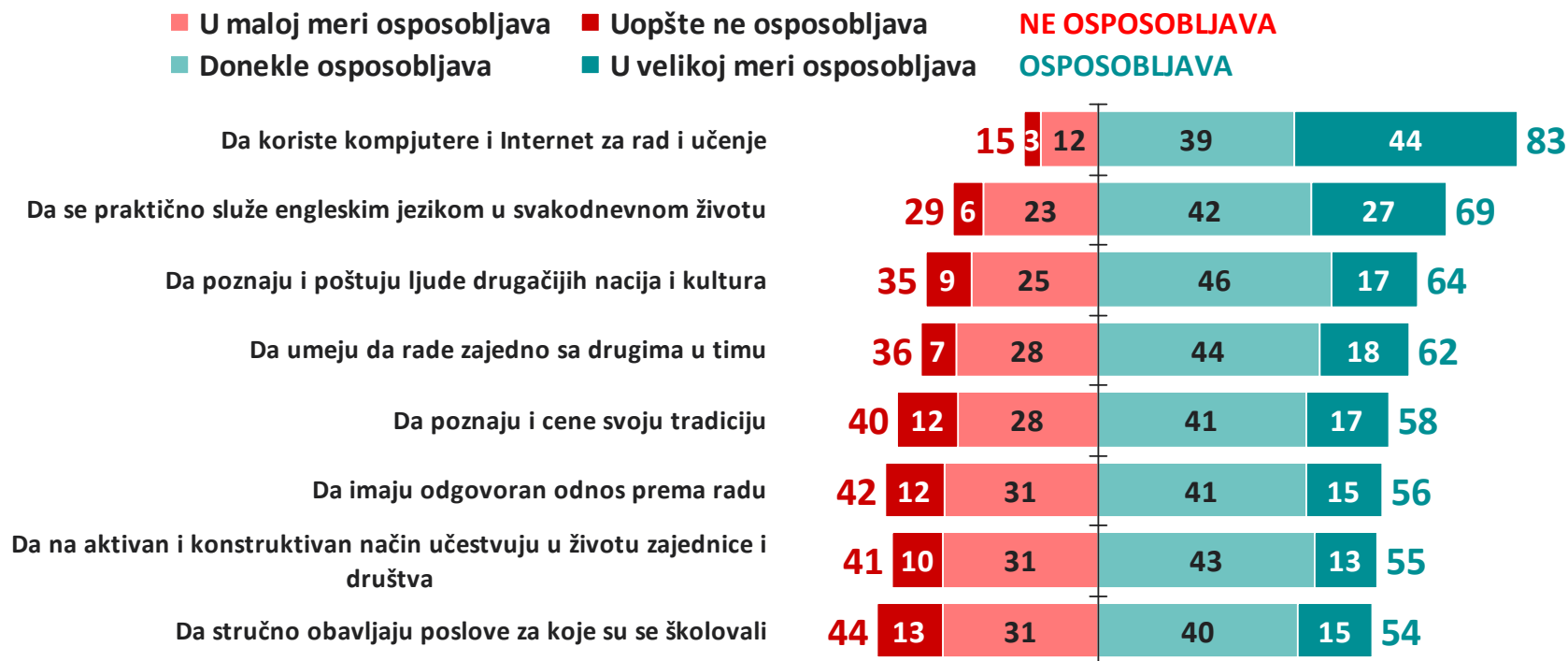
Kada razmišljate o obrazovanju u Srbiji i tome koliko su nove generacije pripremljene za život nakon škole. U kojoj meri smatrate da obrazovne institucije u Srbiji osposobljavaju nove generacije u sledećim oblastima?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Obrazovni sistem i osposobljavanje za život (1)

Ipsos Public Affairs

Prema građanima, obrazovni sistem u najvećoj meri osposobljava nove generacije za rad na kompjuteru, da se služe engleskim jezikom kao i da poštuju ljude drugačijih nacija i kultura.



Obrazovni sistem i osposobljavanje za život (2)

Ipsos Public Affairs

Prema građanima, obrazovni sistem u najmanjoj meri osposobljava nove generacije za preduzetništvo, da praktično primene ono što su naučili u školi, kao i da znaju kako da uče.



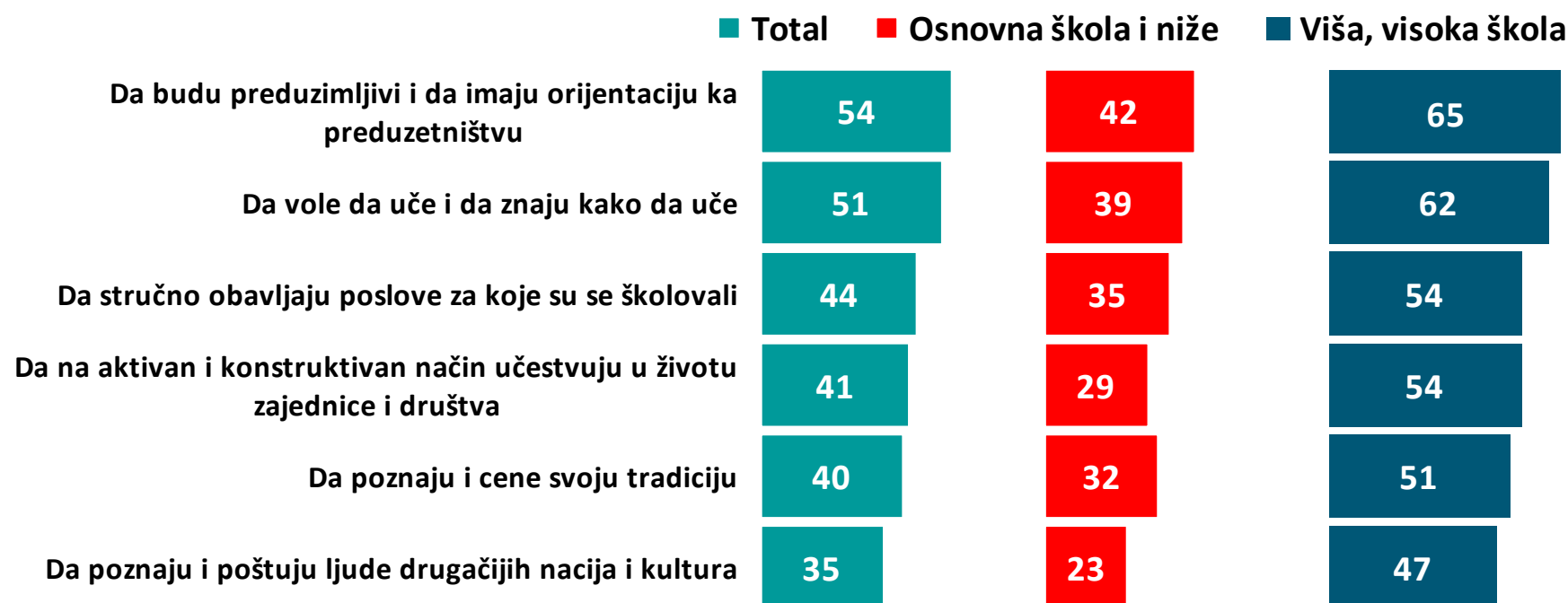
Obrazovni sistem i osposobljavanje za život (3)

Ipsos Public Affairs

Visokoobrazovani su značajno kritičniji prema obrazovnom sistemu kada su sledeće oblasti u pitanju

Uopšte ne osposobljava + U maloj meri ne osposobljava

Kod sledećih stavki postoji statistički značajna razlika između visoko i nisko obrazovanih



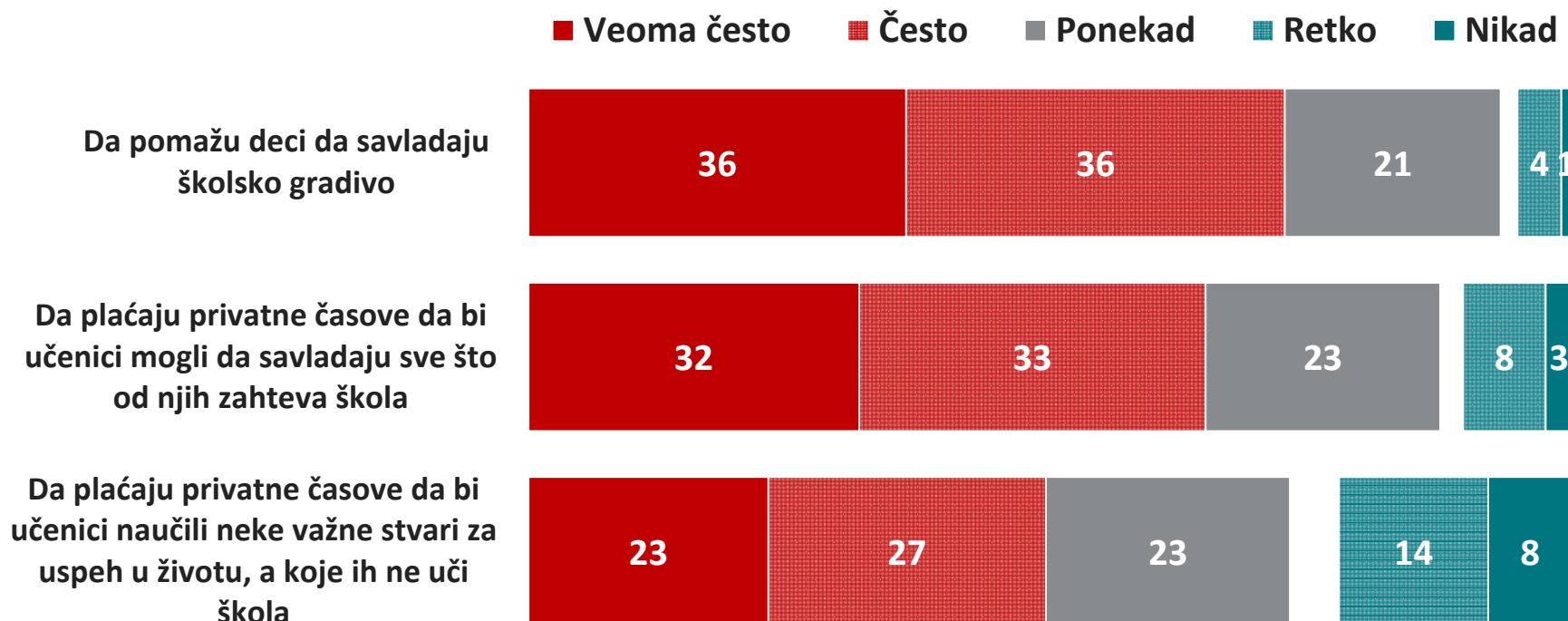
Kada razmišljate o obrazovanju u Srbiji i tome koliko su nove generacije pripremljene za život nakon škole. U kojoj meri smatrate da obrazovne institucije u Srbiji osposobljavaju nove generacije u sledećim oblastima?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Pomoć učenicima van škole

Ipsos Public Affairs

Roditelji moraju dosta često da pomažu deci ili plaćaju privatne časove kako bi deca savladala gradivo.

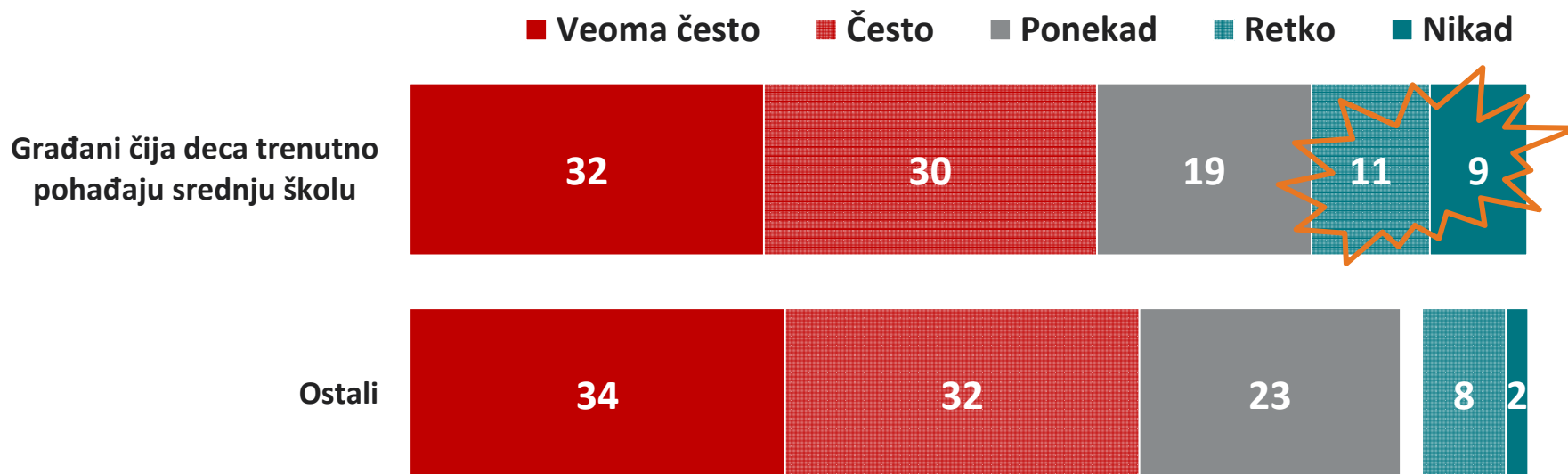


Pomoć učenicima van škole

Ipsos Public Affairs

Građani čija deca trenutno pohađaju srednju školu u manjoj meri ističu potrebu za privatnim časovima kako bi učenici savladali sve što od njih zahteva škola.

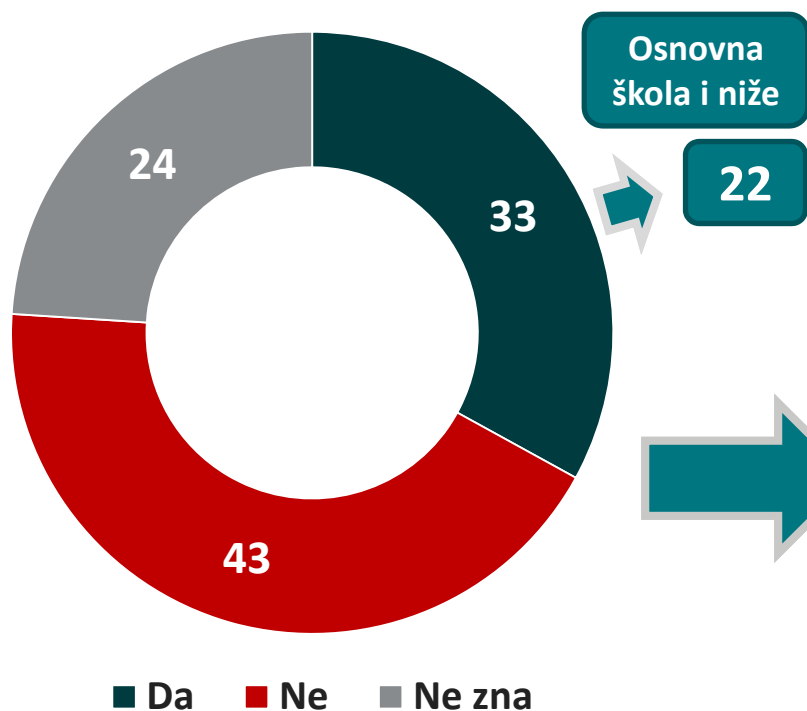
Plaćanje privatnih časove kako bi učenici mogli da savladaju sve što od njih zahteva škola



Dobre škole

Ipsos Public Affairs

Trećina građana ističe da u njihovom okruženju postoji izuzetno dobra škola. Prema njihovom mišljenju, te škole dobrim prvenstveno čini stručni kadar.



Da li u vašem okruženju postoji neka škola za koju smatrate da je izuzetno dobra? Baza: Ukupna ciljna populacija;

Šta tu školu čini dobrom školom? Višestruki odgovori; Baza: oni u čijem okruženju postoji škola za koju smatraju da je izuzetno dobra (33% od ciljne populacije)



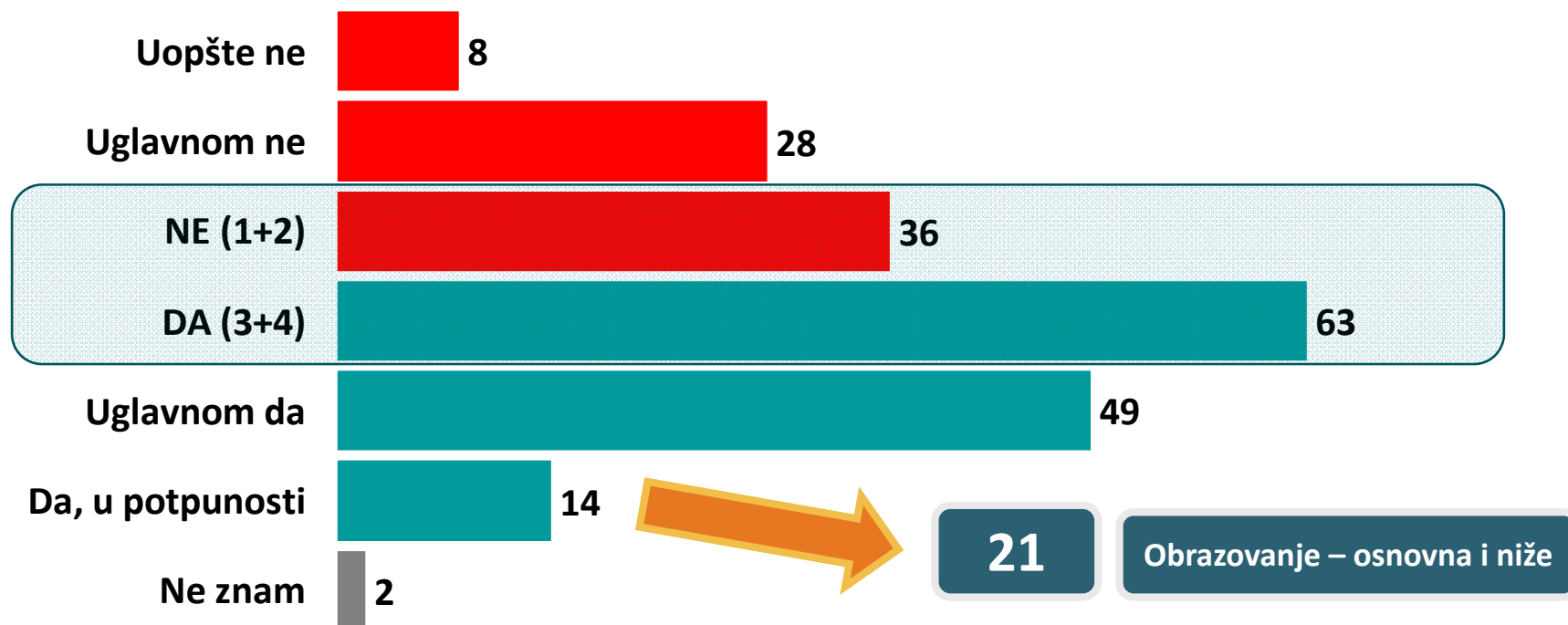
VISOKO OBRAZOVANJE

Ipsos Public Affairs

Fakultet i kvalifikovanost za obavljanje posla

Ipsos Public Affairs

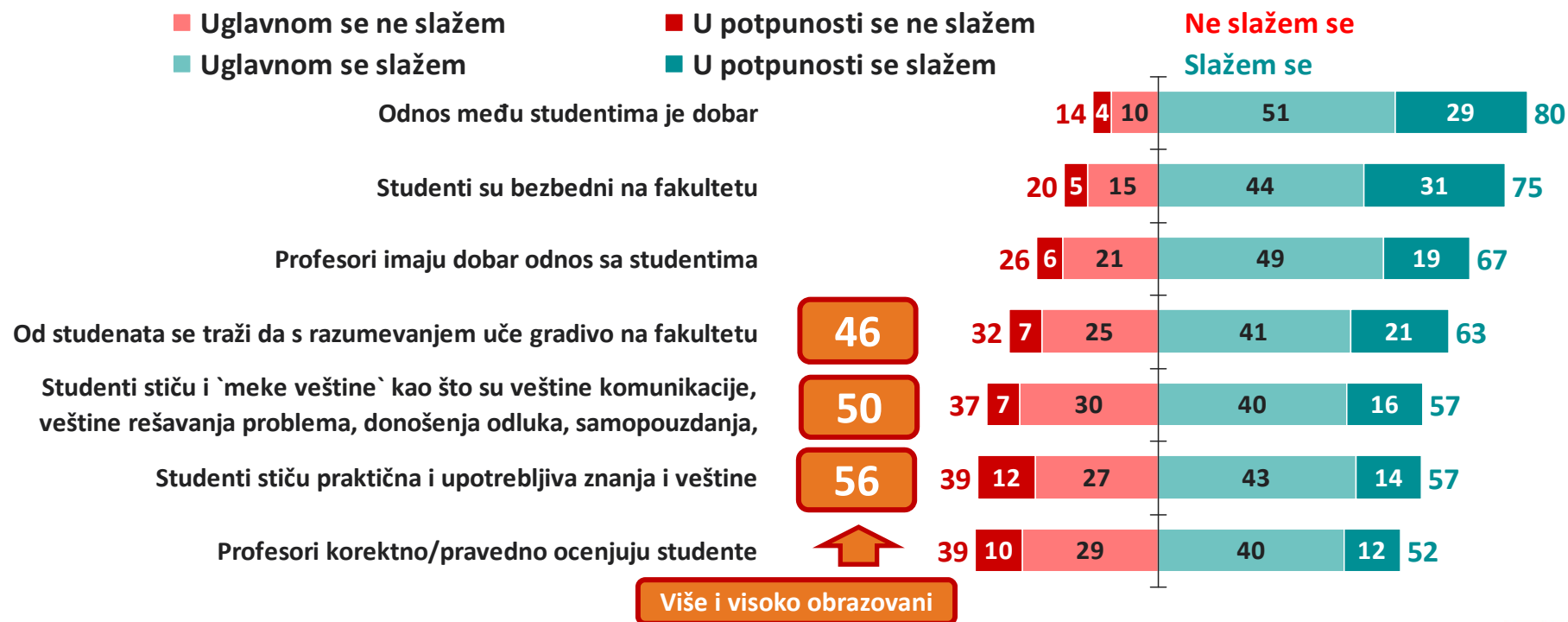
Skoro dve trećine građana veruje da su mladi ljudi koji završe fakultet u Srbiji kvalifikovani za obavljanje posla za koji su se obrazovali.



Stavovi o fakultetu

Ipsos Public Affairs

Odnose na fakultetu i bezbednost dobro ocenjuje većina građana. S druge strane, najmanji broj građana se slaže se stavom da studenti stiču praktična znanja i meke veštine, ali i da profesori korektno ocenjuju studente.



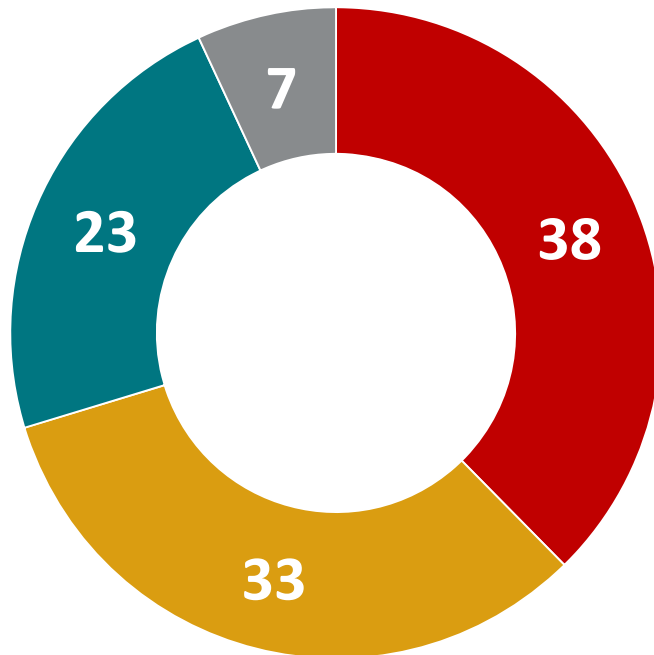
U kojoj meri se slažete sa sledećim tvrdnjama u vezi visokog obrazovanja u Srbiji...

Baza: Ukupna ciljna populacija

Studiranje u Srbiji i inostranstvu

Ipsos Public Affairs

Nešto veći procenat građana prednost daje studijama u inostranstvu u odnosu na studije u Srbiji.



- Studenti koji su završili studije u inostranstvu imaju bolje veštine i više znanja od onih koji su završili studije u Srbiji
- Nema nikakve razlike
- Studenti koji su završili studije u inostranstvu imaju slabije veštine i manje znanja od onih koji su završili studije u Srbiji
- Ne zna

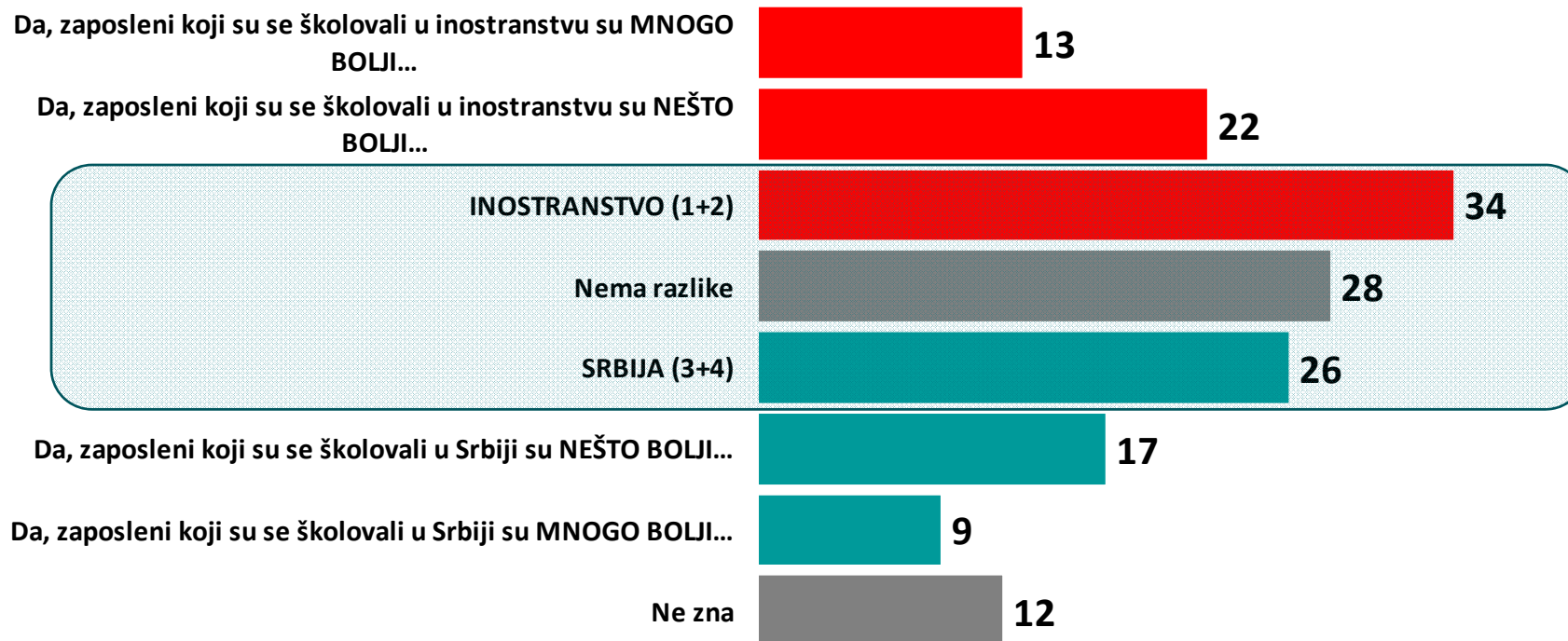
Da li mislite da studenti koji su svoje studije završili u inostranstvu imaju bolje veštine i više znanja od studenata koji su studije završili u Srbiji?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Studiranje i uspešnost na poslu

Ipsos Public Affairs

I u ovom slučaju nešto veći procenat građana prednost daje studijama u inostranstvu u odnosu na studije u Srbiji.



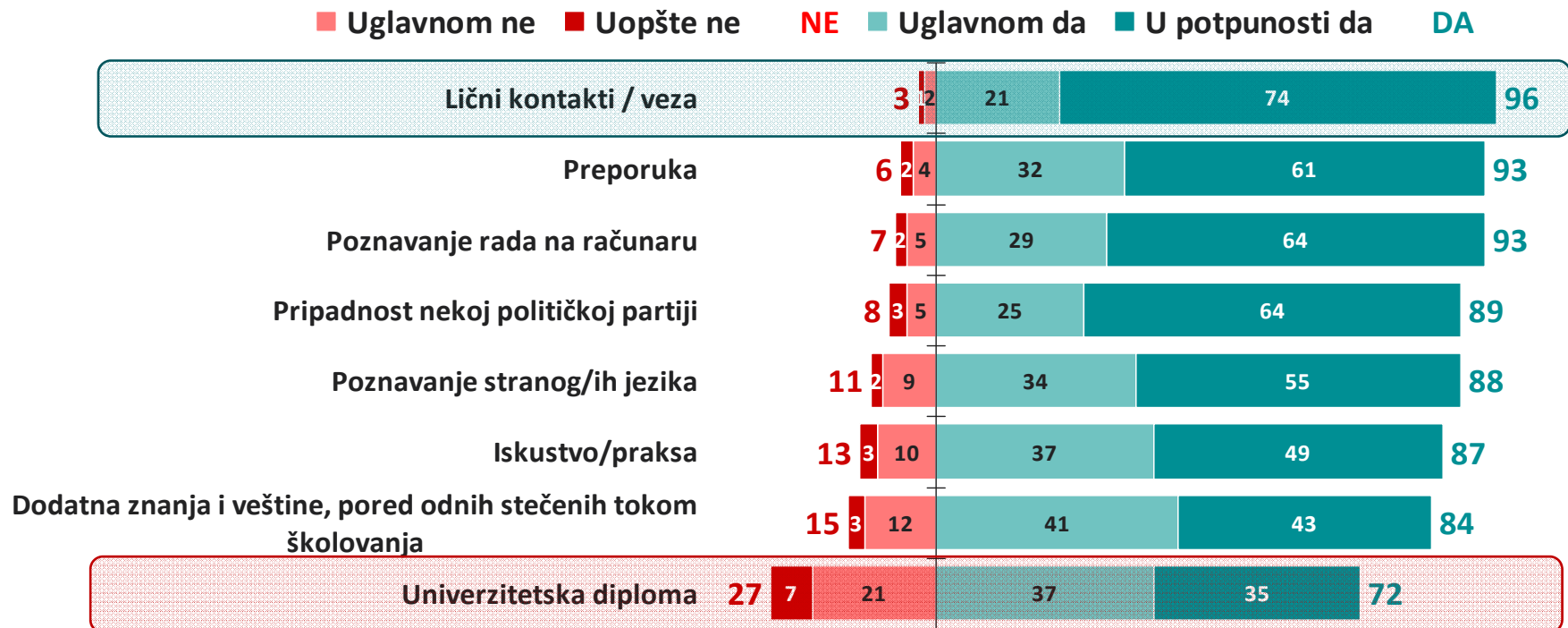
Kakva su Vaša iskustva, da li postoje neke razlike u kvalitetu rada i uspešnosti obavljanja radnih zadataka između zaposlenih koji su završili studije u inostranstvu ili se tamo usavršavali i zaposlenih koji su se školovali u Srbiji?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Zaposlenje mladih

Ipsos Public Affairs

Građani ističu veze i preporuke kao najvažnije za pronalaženje i zadržavanje posla dok je najmanje važna univerzitetska diploma.



Šta je potrebno menjati u obrazovnom sistemu

Ipsos Public Affairs

Prema građanima, najpotrebnije je više insistirati na praktičnim znanjima i promeniti način na koji nastavnici rade.

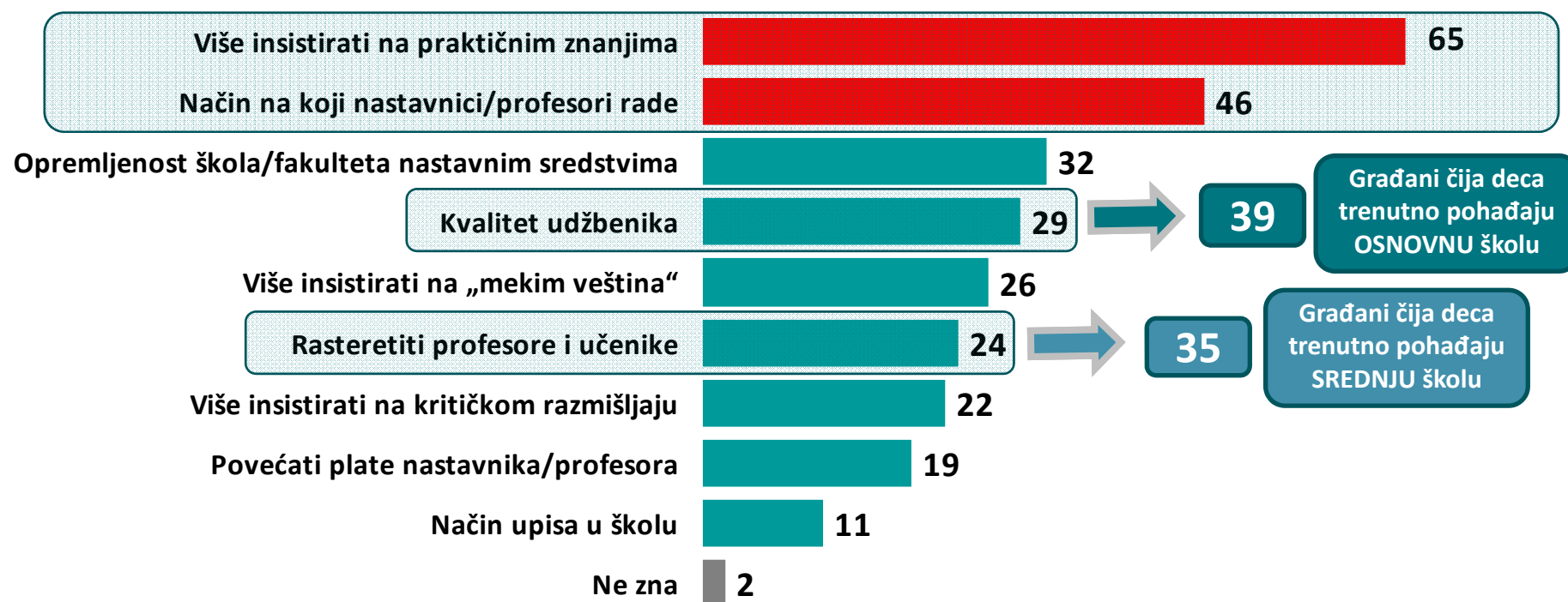


Šta je potrebno menjati u obrazovnom sistemu

Ipsos Public Affairs

Prema građanima, najpotrebnije je više insistirati na praktičnim znanjima i promeniti način na koji nastavnici rade.

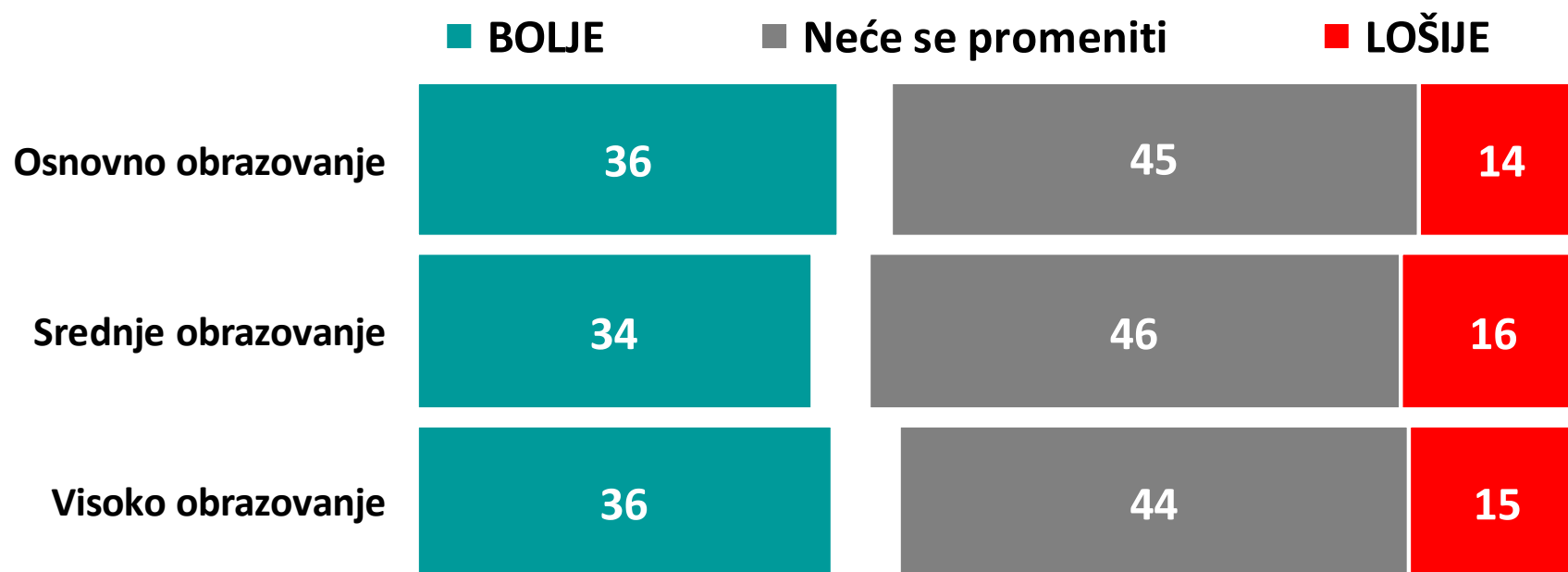
Svi pomenuti odgovori



Očekivanja o kvalitetu obrazovanja

Ipsos Public Affairs

Najveći broj građana veruje da se kvalitet obrazovanja u narednom periodu neće promeniti. Ipak trećina građana ističe da će stanje u obrazovanju u Srbiji za tri godine biti bolje nego danas.



Ipsos Public Affairs

HVALA NA PAŽNJI

IPSOS STRATEGIC MARKETING

Gavrila Principa 8

Belgrade, Serbia

Telephone: +381 11 328 40 75

Fax: +381 11 2626430

www.ipsos.rs

www.ipsos.com